

METSÄALAN

TULEVAISUUSFOORUMI

Metsätalouden toimijat löytävät roolinsa

Taneli Kolström

Tulevaisuusseminaari 3

16.3.2004 Lahti

Esityksen sisältö

- Johdanto
- Metsätalouden nykytoimijat
- Tulevaisuuden toimijaryhmät
- Tulevaisuuden tavoitteet

Nykytilanne suhteessa skenaarioihin

Missä olemme hyviä?

- vahva ja toimiva metsäklusteri
- tehokas koneyrittäjäverkosto
- perusinfrastruktuuri

Missä emme ole hyviä ?

- T&K järjestelmän toimimattomuus
- korkeahko kustannusrakenne
- metsätalouden edistämisyjärjestelmä

Metsätalouden toimijat

Tarkastelussa esille nousivat seuraavat toimijaryhmät:

- yrittäjäsektori,
- t&k -sektori ja
- julkinen sektori

Metsätalouden nykytoimijat

Metsätaloudessa on sen liikevaihtoon nähden monta organisaatioryhmää, joista yllättävän monet saavat joko suoraa julkista rahoitusta tai veroluonteisia tuloja.

Metsätalouden nykytoimijoita

	MMM	Tapio	Metsä- keskukset	Mhy:t	Metsäteol- lisuus	Yrittäjät	Muut
Viranomaisteh- tävät	X		X				
Metsäpolitiikka	X		(x)				
Neuvonta, koulutus		X	X	X	X	X	x
Tuotannollinen toiminta		X	X	X	X	X	x
Edunvalvonta			(x)	X			x

Metsätalouden nykytoimijoita

	MMM	Tapio	Metsä- keskukset	Mhy:t	Metsäteol- lisuus	Yrittäjät	Muut
Viranomaisteh- tävät	X		X				
Metsäpolitiikka	X		(x)				
Neuvonta, koulutus		X	X	X	X	X	x
Tuotannollinen toiminta		X	X	X	X	X	x
Edunvalvonta			(x)	X			x

Metsätalouden nykytoimijoita

	MMM	Tapio	Metsä- keskukset	Mhy:t	Metsäteol- lisuus	Yrittäjät	Muut
Viranomaisteh- tävät	X		X				
Metsäpolitiikka	X		(x)				
Neuvonta, koulutus		X	X	X	X	X	x
Tuotannollinen toiminta		X	X	X	X	X	x
Edunvalvonta			(x)	X			x

Metsätalouden nykytoimijoita

	MMM	Tapio	Metsä- keskukset	Mhy:t	Metsäteol- lisuus	Yrittäjät	Muut
Viranomaisteh- tävät	X		X				
Metsäpolitiikka	X		(x)				
Neuvonta, koulutus		X	X	X	X	X	x
Tuotannollinen toiminta		X	X	X	X	X	x
Edunvalvonta			(x)	X			x

Vastaavanlainen toimijoiden runsaus on myöt t&k-sektorilla.

T&k pirstoutuu ainakin seitsemään sektoritutkimus- tai kehittämislaitokseen (METLA, TAPIO, SYKE, Metsäteho, TTS, VAKOLA, Työterveyslaitos, RKTL), kahteen metsätiedekuntaan, moniin muihin yliopistoihin ja käytännön organisaatioihin.

Sekä metsätalouden että t&k-sektorin ainakin osin julkisrahoitteisten toimijoiden suuri lukumäärä mahdollistaa julkisen sektorin toiminnan ja organisoinnin kehittämisen.

Alalla on edelleen myös kilpailunesteitä, joista tärkein on veroluonteisen metsänhoitomaksun suuntautuminen vain yhdelle toimijaryhmälle.

Julkisoikeudellisissa organisaatioissa on myös vaikea estää sitä, etteisikö julkinen rahoitus edistäisi myös tuotannollista toimintaa.

Tulevaisuuden "reunaehdot"

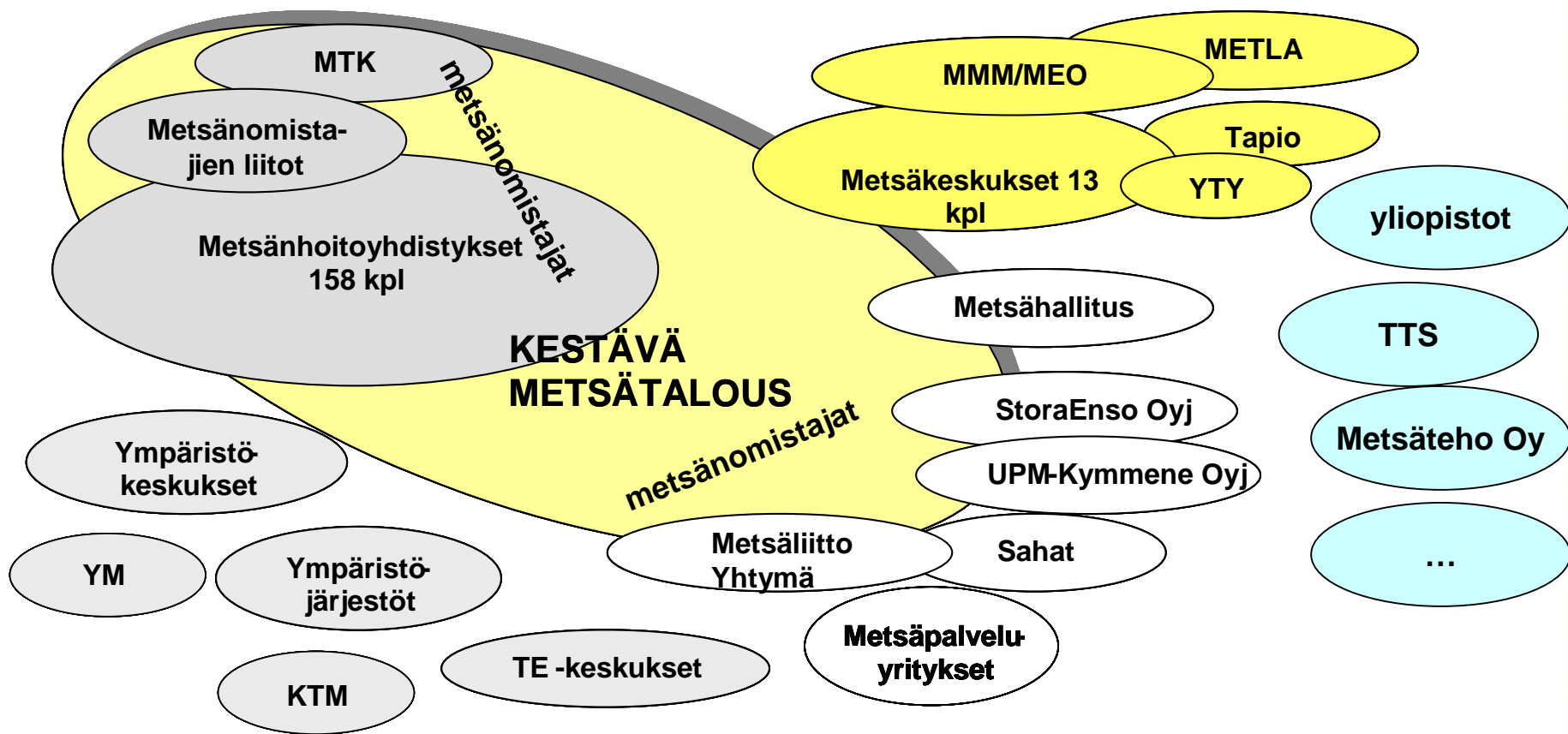
1. Yhteiskunnan rakennekehitys

- Väestökehityksen myötä tapahtuva elatussuhteen heikkeneminen
- julkisen talouden tiukkeneminen
- työvoiman kysyntä- ja tarjontatilanne

2. Kilpailun vapautuminen

- kilpailun esteiden aktiivinen poistaminen
- (esim. palveludirektiivi)

Metsätalouden toimijakenttä:

Kuva: HAUS 2004.

Metsätalouden toimijakenttä:

1. Hallinto ja julkiset palvelut
2. Palvelumarkkinat
3. Tutkimus

Tulevaisuuden toimijaryhmät

Tulevaisuudessa metsäalan kolme keskeisintä yksityissektorin toimijaryhmää ovat metsänomistajat, metsäpalveluyritykset ja puuta jalostava yrityssektori.

Julkiselle sektorille kuuluvat luontevasti viranomaistoiminta ja julkisrahoitteinen t&k -toiminta.

1. Hallinto ja julkiset palvelut

1. Viranomaistoiminta

Viranomaistoimintaa varten tarvitaan sekä metsäpolitiikan ohjausorganisaatio että lainvalvontaorganisaatio.

Ministeriön rooli metsäpolitiikan ohjausorganisaationa lienee luonteva.

Sen sijaan lainvalvontaorganisaatiolle löytyy monia vaihtoehtoja, joista monet ovat viime aikoina olleet julkisessa keskustelussa.

Metsätalouden tuet

Tulevaisuuden mahdollisten metsätalouden tukien jakamista varten ei erillisiä organisaatioita tarvita, koska metsätalouden tuet on tehokkainta järjestää verotukina.

2. Palvelusektori

Metsäpalveluyrittäjät

Tulevaisuuden kasvava toimijaryhmä on metsäpalveluyrittäjät, joihin nykyisissä julkisissa organisaatioissa oleva tuotannollinen toiminta tulee siirtymään.

Tarvitaanko erillistä pienehköä neuvontaorganisaatio, jolla on vahva metsällinen, puuntuottamiseen liittyvä osaaminen?

Lähtökohtaisestihan on muistettava, että neuvonta on osa palvelua ja markkinoilla pärjätäkseen on palveluyrittäjän hoidettava myös neuvonta.

Metsätalouden erityispiirteet saattaisivat puoltaa kuitenkin erillistä kilpailutettua neuvontapalvelua.

3. Tutkimus & kehityssektori

Suora metsäntutkimusrahoitus, milj. euroa.

Laitos tai yksikkö	Budjettirahoitus	Kilpailtu rahoitus
Metla	33,8	2,2
Metsätiedekunnat	-	9,2
TTS	0,5	0,4
Metsäteho Oy	-	2,7
RKTL (riistantutkimus)	2,5	0,5
Muut: muut yliopistot, Syke, Vakola, TTL, jne	?	?
Yhteensä/Osuus metsätalouden arvonlisäyksestä	36,8 + /1,5	15,0 + /0,6

Onko t&k-sektori toimiva?

Vuonna 2004 julkisiksi tulleissa patenttihakemuksissa oli

- 8 kotimaista ja
- 3 ulkomaista hakemusta,

jotka jollain tavalla voidaan katsoa liittyvän puuntuotantoon ja sen teknologiaan.

Patentti- ja rekisterihallitus myönsi 2075 patenttia v. 2004.

Proaktiivista vai reaktiivista?

Case VTT

VTT:n vaikuttavuutta selvittäneessä tutkimuksessa kyselyyn osallistuneista yrityksistä 25 % raportoi, että hankkeesta syntyi patentti.

Lähes puolet VTT:n vaikuttavuutta tarkastelleeseen hankkeeseen osallistuneista yrityksistä raportoi, että hankkeissa syntyi kaupallisesti merkittävä innovaatio vaikka puolet hankkeista olivat tutkimuksen tekohetkellä kesken.

Pienet ja keskisuuret yritykset pitävät VTT:n aikaansaamia tuotannollisia vaikutuksia kaikkein merkittävimpinä. Tuotannollisia vaikutuksia olivat ensisijaisesti tuotteet, prosessit ja palvelut.

Lähde: Antila & Niskanen 2001

T&k -järjestelmä

Tulevaisuus edellyttää toimivan, proaktiivisen ja tuottavan t&k -järjestelmän.

Onko ratkaisu kenties Suomen metsäyliopisto, jossa nykyinen metsäntutkimus ja korkein metsäopetus toimivat saman katon alla vahvana ja innovatiivisena koko maan kattavana toimijana?

Onko erillisillä välittäjäorganisaatioilla enää tilausta?

Jos metsäsektoria verrataan teollisuuteen, niin ei esim. VTT:n ja teollisuusyritysten välissä toimi erillisiä välittäjäorganisaatioita ja nähdäksemme homma toimii paremmin kuin metsäalalla.

Teknolomiteollisuuden pitkän aikavälin tavoitteet:

- Kannattava kasvu, kilpailukyky ja kansainvälistyminen, eli
  - vähintään 8% vuotuinen myynnin kasvu,
  - vähintään kilpailijoiden tasolla oleva kannattavuus ja vakavaraisuus (so. vähintään 15 % sijoitetun pääoman tuotto sekä vähintään 50 % omavaraisuusaste) ja
  - kansainvälistymisen vahvistaminen.
- Palvelujen kehittäminen merkittäväksi osaksi liiketoimintaa.
- Jatkuva uudistuminen: tuottava ja kasvava tutkimus- ja kehityspanos.

Lähde: Teknolomiteollisuus ry. 2003. Tulevaisuuden voittajat. Liiketoiminnan ja teknologian linjaus 2010.

Metsätalouden tulevaisuuden tavoitteet:

- Kannattava ja kilpailukykyinen elinkeino
- Palvelujen kehittäminen merkittäväksi osaksi liiketoimintaa.
- Jatkuva uudistuminen: tuottava ja kasvava tutkimus- ja kehityspanos.

METSÄALAN

TULEVAISUUSFOORUMI

Kiitos !